



# ΕΛΕΤΑΕΝ

## ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

### ΥΠΟΜΝΗΜΑ

#### Προτάσεις για τον κρίσιμο ρόλο των δασικών υπηρεσιών στην αδειοδότηση και υλοποίηση έργων Α.Π.Ε.

14 Απριλίου 2021

Ο ρόλος των δασικών υπηρεσιών στην ανάπτυξη των Α.Π.Ε. και ειδικά της αιολικής ενέργειας είναι σημαντικός και διαρκής, αφού οι δασικές υπηρεσίες εμπλέκονται σε πάρα πολλές και διαφορετικές φάσεις, σε όλη τη διάρκεια ανάπτυξης, μελέτης και αδειοδότησης ενός έργου Α.Π.Ε. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- τη γνωμοδότηση για την έγκριση επέμβασης που ενσωματώνεται στην ΑΕΠΟ,
- την έκδοση της Πράξης Πληροφοριακού Χαρακτήρα,
- την έγκριση τεχνικών μελετών οδοποιίας,
- την έγκριση και επίβλεψη εκτέλεσης μελετών αποκατάστασης,
- τον καθορισμό των αντισταθμιστικών αναδασώσεων ή δασοτεχνικών έργων και την έγκριση και επίβλεψη εκτέλεσης των σχετικών μελετών,
- την έκδοση του πρωτοκόλλου εγκατάστασης.

Πρόκειται για ένα τεράστιο όγκο υποχρεώσεων που στην πράξη δημιουργεί καθυστερήσεις και θέτει σε κίνδυνο τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης για τα οποία έχουν δεσμευθεί οι επενδυτές.

**Για αυτό απαιτείται γενναία και σημαντική ενίσχυση του προσωπικού των δασικών υπηρεσιών σε όλη την Ελλάδα.**

Περαιτέρω απαιτείται σημαντική ελάφρυνση του βάρους που φέρουν οι δασικές υπηρεσίες χωρίς να θιγεί η ουσία της προστασίας και του ρόλου που επιτελούν.

Προς την κατεύθυνση αυτή χρειάζονται απαιτούνται θεσμικές παρεμβάσεις σε όλο το πλέγμα των σχετικών διαδικασιών και επ' αυτών **προτείνουμε**:

ΕΛΕΤΑΕΝ

Κώστα Βάρναλη 52 & Επιδαύρου, Χαλάνδρι 15233 (Πολύδροσο), τηλ. 2108081755, fax. 2106816837  
e-mail [info@eletaen.gr](mailto:info@eletaen.gr) web [www.eletaen.gr](http://www.eletaen.gr)



FOLLOW US



#### **A] Για τα αντισταθμιστικά έργα κατά την παρ. 8 του άρ. 45 του ν. 998/1979**

Ένα από τα σημαντικότερα αντισταθμιστικά έργα που εκτελούν τα αιολικά πάρκα είναι η αναδάσωση ή δάσωση έκτασης ίδιου εμβαδού με εκείνης στην οποία εγκρίθηκε η επέμβαση για την εγκατάσταση του αιολικού πάρκου. Η αναδάσωση ή δάσωση διενεργείται από τον δικαιούχο της επέμβασης, με δαπάνες του και επί τη βάσει σχετικής μελέτης, που καταρτίζεται με επιμέλειά του και εγκρίνεται από τη δασική υπηρεσία. Επειδή πολύ συχνά διαπιστώνεται αδυναμία εξεύρεσης κατάλληλων προς αναδάσωση/δάσωση εκτάσεων, προκρίνεται – σύμφωνα με τη κείμενη νομοθεσία- η πραγματοποίηση από τον δικαιούχο της επέμβασης δασοκομικών εργασιών ή η εκτέλεση άλλων ειδικών δασοτεχνικών έργων επί εκτάσεων που θα υποδειχθούν από τη δασική υπηρεσία, με σκοπό τη βελτίωση ή και προστασία τους. Και αυτά έργα εκτελούνται κατόπιν συντάξεως μελέτης που εγκρίνεται από τη δασική υπηρεσία.

Για τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής των σχετικών διαδικασιών, προτείνουμε τα ακόλουθα:

- α) Στην περίπτωση εκτέλεσης ειδικών δασοτεχνικών έργων από τον φορέα του έργου, επιβάλλεται να αντιμετωπίζεται ενιαία ο προσδιορισμός του αντίστοιχου κόστους, προκειμένου να εξαιρεθούν φαινόμενα σοβαρών αποκλίσεων μεταξύ δασικών υπηρεσιών στην προσέγγιση του προϋπολογισμού και να διασφαλιστεί η ισότιμη αντιμετώπιση των ενδιαφερόμενων επενδυτών. Σήμερα το κόστος αυτό καθορίζεται συνήθως με βάση το κόστος που θα απαιτείτο για την αναδάσωση έκτασης ίσης με της επέμβασης, εάν τέτοια έκταση είχε βρεθεί. Επειδή όμως στις περιπτώσεις αυτές (ήτοι εκτέλεσης δασοτεχνικών έργων) η προς αναδάσωση έκταση είναι θεωρητική, παρατηρούνται οι αποκλίσεις που αναφέρθηκαν ανάλογα με τα υποθετικά χαρακτηριστικά που θεωρεί το κάθε Δασαρχείο ότι θα είχε η προς αναδάσωση έκταση, αν είχε βρεθεί (είδος εδάφους, κλίσεις κλπ).

Χρειάζεται λοιπόν ο καθορισμός ενιαίων όρων – μεθόδων – τύπου για την εκτίμηση του προϋπολογισμού των δασοτεχνικών έργων με βάση τα χαρακτηριστικά της επιφάνειας επέμβασης. Ως πιο δόκιμη λύση προτείνεται η δαπάνη – προϋπολογισμός της αναδάσωσης, με βάση τον οποίο καθορίζεται και ο προϋπολογισμός του δασοτεχνικού έργου, να προκύπτει όπως ήδη προβλέπεται στην παρ. 8 του άρ. 45 του Ν998/79 για επεμβάσεις μέχρι και 4 στρέμματα, ήτοι με βάση το γινόμενο του εκάστοτε συντελεστή Μ επί το σταθερό ποσό 35€ ανά στρέμμα επέμβασης.

- β) Τα ανωτέρω αντισταθμιστικά έργα, είτε η αναδάσωση είτε τα άλλα δασοτεχνικά έργα, θα πρέπει να εκτελούνται σε περιοχές πλησίον της ευρύτερης περιοχής επέμβασης ώστε να μεγιστοποιούνται τα οφέλη στο τοπικό δασικό περιβάλλον.

Παρακαλούμε όπως παρασχεθούν σχετικές κατευθύνσεις στις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες για τα ανωτέρω.



## **B] Απεμπλοκή του πρωτοκόλλου εγκατάστασης από τη διαδικασία για τα αντισταθμιστικά έργα**

Θα πρέπει να υπάρξει πλήρης απεμπλοκή της διαδικασίας έκδοσης πρωτοκόλλου εγκατάστασης στην περιοχή επέμβασης για την υλοποίηση του έργου Α.Π.Ε., από τη διαδικασία καθορισμού, μελέτης και έγκρισης των προβλεπόμενων αντισταθμιστικών αναδασώσεων ή δασοτεχνικών έργων (που γίνονται σε άλλες θέσεις που υποδεικνύει το Δασαρχείο και δεν εμπλέκονται με την θέση υλοποίησης του έργου Α.Π.Ε.). Ειδικότερα, **δεν θα πρέπει να απαιτείται υποβολή εγκεκριμένης μελέτης αναδάσωσης ή άλλου δασοτεχνικού έργου για την έκδοση πρωτοκόλλου εγκατάστασης στην έκταση επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία.**

Πρόκειται για δύο ανεξάρτητες διαδικασίες και για αυτό η καθυστέρηση από πλευράς της διοίκησης να καθορίσει και εγκρίνει τα αντισταθμιστικά έργα, δεν θα πρέπει να καθυστερεί την υλοποίηση του έργου Α.Π.Ε. που αντιμετωπίζει αυστηρές και στενές προθεσμίες.

Πιο αναλυτικά:

Το αίτημα για έκδοση πρωτοκόλλου εγκατάστασης προϋποθέτει την επενδυτική απόφαση υλοποίησης του έργου, η οποία καθορίζεται από την επιλογή ενός έργου μέσω των ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών. Τα στενά χρονικά περιθώρια που τίθενται από τους εν λόγω διαγωνισμούς για την υλοποίηση των επιλεγόμενων έργων, επιτάσσουν την άμεση εκκίνηση της διαδικασίας τροποποίησης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και υλοποίησης του έργου. Από την άλλη, η διαδικασία ανεύρεσης και οριστικοποίησης περιοχής αναδάσωσης ή υπόδειξης των αντίστοιχων δασοτεχνικών έργων, η σύνταξη και η υποβολή της μελέτης και η τελική έγκρισή της αρχικά από το αρμόδιο Δασαρχείο και έπειτα από την εποπτεύουσα Δ/ση Δασών, αποτελούν χρονοβόρες διαδικασίες, οι οποίες συνεπάγονται αντίστοιχες καθυστερήσεις στην ετοιμότητα για την έκδοση του πρωτοκόλλου εγκατάστασης.

Άλλωστε, η υποχρέωση της αναδάσωσης ή εκτέλεσης άλλων έργων καθορίζεται και επιβάλλεται ρητώς στην Πράξη Πληροφοριακού Χαρακτήρα. Η δε υποχρέωση εκτέλεσής τους αποτελεί νομική υποχρέωση για τον φορέα υλοποίησης του έργου, με τις αντίστοιχες προβλέψεις στην περίπτωση μη προσήκουσας εκτέλεσης αυτής.

## **Γ] Αναστολή των υποχρεώσεων (αντάλλαγμα χρήσης, δάσωση/αναδάσωση ή εκτέλεση δασοτεχνικών έργων) στις περιπτώσεις ασαφούς ιδιοκτησιακού καθεστώτος χορτολιβαδικών εκτάσεων επέμβασης.**

Αναφερόμαστε στις περιπτώσεις επεμβάσεων σε εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως χορτολιβαδικές (παρ. 5.α του αρ. 3 του ν. 998/79) για τις οποίες έχει κινηθεί η διαδικασία αναγνώρισης τρίτων ιδιωτών ως ιδιοκτητών. Σε περίπτωση ευδοκίμησης της σχετικής διαδικασίας και αναγνώρισης ιδιοκτησίας από ιδιώτη, προκύπτει αυτομάτως ότι οι εκτάσεις επέμβασης δεν εντάσσονται στις προστατευτικές διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εφόσον όμως η έκταση, κατά την περίοδο αδειοδότησης και κατασκευής του έργου, αντιμετωπίζεται ως υπαγόμενη στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας επιβάλλεται



η καταβολή ανταλλάγματος χρήσης καθώς και η εκτέλεση αναδασωτικών ή δασοτεχνικών έργων. Αν δε η εν λόγω έκταση αναγνωρισθεί μετέπειτα ως ιδιωτική, εκλείπει η δικαιολογητικών βάση των υλοποιηθέντων από το φορέα του έργου, υποχρεώσεων και αντιθέτως προστίθεται νέες έναντι του νέου ιδιοκτήτη της έκτασης.

Για το λόγο αυτό στις ανωτέρω περιπτώσεις προτείνουμε να αναστέλλονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την παρ. 8 του αρ. 45 του ν. 998/79 έως ότου αποσαφηνιστεί το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εκτάσεων επέμβασης, γεγονός που θα καθορίσει το εάν αυτές εμπίπτουν στη δασική νομοθεσία ή όχι.

#### **Δ] Για το αντάλλαγμα χρήσης**

- 1) Να καταργηθεί η υποχρέωση καταβολής ανταλλάγματος χρήσης για διάνοιξη νέας οδοποιίας που εντάσσεται σε κοινή χρήση.
- 2) Με το άρθρο 32 του ν. 4688/2020 (Ειδικές μορφές τουρισμού, διατάξεις για την τουριστική ανάπτυξη και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 101Α, 24.05.2020), επήλθαν οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 45 του ν. 998/1979 (Α' 289) σχετικά με την υποχρέωση καταβολής ανταλλάγματος χρήσης και αναδάσωσης σε περίπτωση επιτρεπτής επέμβασης σε προστατευόμενες από τη δασική νομοθεσίας εκτάσεις. Η σχετική διάταξη έχει πλέον ως εξής:

*«8. Κάθε επιτρεπτή επέμβαση σε δάσος, δασική έκταση ή στις δημόσιες εκτάσεις των περ. α' και β' της παρ. 5 του άρθρου 3, που προβλέπεται κατά τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, ενεργείται κατόπιν καταβολής ανταλλάγματος χρήσης, υπολογιζόμενου επί του συνόλου της έκτασης και υποχρεωτικής αναδάσωσης ή δάσωσης έκτασης ίδιου εμβαδού με εκείνης στην οποία εγκρίθηκε η εκχέρωση για την πραγματοποίηση της επέμβασης».*

Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην Αιτιολογική Έκθεση του ν. 4688/2020:

*«Με την παρούσα τροποποίηση προτείνεται η υποχρεωτική αναδάσωση της εκχερσομένης για την πραγματοποίηση της επέμβασης έκτασης και όχι του συνόλου της επέμβασης που δεσμεύεται, κατ' αναλογία με τα ισχύοντα στην Ελβετική δασική νομοθεσία, από την οποία και εισήχθη ο ως άνω θεσμός (Rodungersatz) και ενόψει του γεγονότος ότι ο συνταγματικά τεθείς (άρθρο 24, άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος) σκοπός της ποσοτικής και ποιοτικής διατήρησης του δάσους εκπληρούται με την ως άνω προτεινόμενη ρύθμιση, καθώς και με τις προβλέψεις της δασικής νομοθεσίας περί καταβολής ανταλλάγματος χρήσης, υπολογιζόμενου επί του συνόλου της έκτασης (ως προϋπόθεση του επιτρεπτού της επέμβασης, το οποίο και διατίθεται αποκλειστικά για αναδασωτικούς σκοπούς) καθώς και περί της υποχρεωτικής αποκατάστασης της έκτασης, στην οποία ενεκρίθη η επέμβαση, μετά το πέρας αυτής.»*

Από το συνδυασμό των ανωτέρω και με βάση τη φύση των έργων Α.Π.Ε., προκύπτει ότι σε ό,τι αφορά τα έργα Α.Π.Ε. το σύνολο της έκτασης που δεσμεύεται ταυτίζεται με την έκταση στην οποία πραγματοποιείται η επέμβαση, όπως σαφώς προσδιορίζεται κατά την έκδοση της Πράξης Πληροφοριακού Χαρακτήρα. Συνεπώς **το αντάλλαγμα**



χρήσης για αυτά θα πρέπει να συνεχίσει να υπολογίζεται επί της έκτασης πραγματικής επέμβασης, όπως αυτή προσδιορίζεται στην Πράξης Πληροφοριακού Χαρακτήρα. Δηλαδή θα πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζεται ό,τι ισχύει έως σήμερα.

Επειδή, η διατύπωση που εισήχθη με το άρθρο 32 του ν. 4688/2020 είναι πιθανό να δημιουργήσει απορίες ως προς τα ανωτέρω, θα παρακαλούσαμε όπως εκδοθεί προληπτικά κατάλληλη εγκύκλιος προς τις δασικές υπηρεσίες.

#### **Ε] Διαδικασία γνωμοδότησης και Έγκρισης Επέμβασης**

1) Λόγω των ασφυκτικών προθεσμιών που αντιμετωπίζουν τα έργα Α.Π.Ε. Οι δασικές αρχές να εξετάζουν **κατά προτεραιότητα αιτήματα τροποποίησης έργων που έχουν επιλεγεί σε διαγωνισμό της ΡΑΕ**

2) Απαιτείται ριζική απλοποίηση της διαδικασίας γνωμοδότησης και έγκρισης ενός έργου Α.Π.Ε. από τις δασικές αρχές στο πλαίσιο της ΑΕΠΟ, η οποία αρχόμενη από την υποκείμενη αρχή (Δασαρχείο) διέρχεται σήμερα όλα τα στάδια της ιεραρχίας που επαναγνωμοδοτούν έως ότου καταλήξει στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή που συντάσσει την ΑΕΠΟ.

Θα μπορούσε, η γνώμη του Δασαρχείου να διαβιβάζεται απευθείας στην περιβαλλοντική αρχή κοινοποιούμενη στη λοιπή ιεραρχία. Η γνώμη θα αφορά το επιτρεπτό ή μη της επέμβασης και τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται. Στην περίπτωση που η γνωμοδότηση είναι αρνητική ή θέτει υπερβολικούς περιορισμούς με τους οποίους δεν συμφωνεί η προϊσταμένη αρχή – η οποία έχει πιο συνολική εικόνα της εθνικής προσπάθειας για τους στόχους Α.Π.Ε. και για την αντιμετώπιση ανάλογων έργων σε περιοχές εκτός της αρμοδιότητας του συγκεκριμένου Δασαρχείου – τότε να έχει δικαίωμα η προϊσταμένη αρχή να εκφράσει τεκμηριωμένα τη θετική της γνώμη.

3) Η Έγκριση Επέμβασης η οποία ενσωματώνεται στην ΑΕΠΟ να αφορά το σύνολο του πολυγώνου του έργου και μια επαρκή ζώνη γύρω από τα συνοδά έργα οδοποιίας και σύνδεσης που είναι εκτός του πολυγώνου. Τα ακριβή εμβαδά επέμβασης και ο υπολογισμός του ανταλλάγματος, να γίνεται κατά το τελικό στάδιο πριν το πρωτόκολλο εγκατάστασης.

Με το τρόπο αυτό μετατοπίσεις των θέσεων των ανεμογεννητριών και της οδοποιίας εντός του ευρύτερου πολυγώνου και μικρές αλλαγές στο τμήμα οδοποιίας και έργων σύνδεσης που είναι εκτός των πολυγώνων και απαιτούν ΕΕ δεν θα οδηγούν υποχρεωτικώς από μόνες τους σε ανάγκη επανάληψης της διαδικασίας τροποποίησης της ΑΕΠΟ, παρά μόνο στις περιπτώσεις που αυτό πραγματικά χρειάζεται διότι πρόκειται για ουσιώδεις μεταβολές.

Θεωρούμε κατ' αρχάς ότι η σημερινή διατύπωση της παρ. 3 (που αφορά την έγκριση επέμβασης) και της παρ. 6 (που αφορά της ΠΠΧ) του αρ. 45 του ν.998/1979 επιτρέπει να εκδοθεί μια εγκύκλιος με το προτεινόμενο περιεχόμενο. Παρ' όλα αυτά θα μπορούσε να εξεταστεί η εισαγωγή διευκρινιστικού εδαφίου στην παρ. 4 του αρ. 45



(που αφορά την ενσωμάτωση της έγκρισης επέμβασης στην ΑΕΠΟ) με το ακόλουθο περιεχόμενο:

*«Στην περίπτωση αυτή η έγκριση επέμβασης αφορά ευρύτερη έκταση εντός της οποίας εγκρίνεται η επέμβαση, οι δε συγκεκριμένες επιφάνειες επέμβασης εντός αυτής προσδιορίζονται με την πράξη της παρ. 6 η οποία αφορά στις απολύτως αναγκαίες για την υλοποίηση της επέμβασης εκτάσεις»*

- 4) Να διευκρινισθεί ότι έργα που διαθέτουν Έγκριση Επέμβασης (στο πλαίσιο της ΑΕΠΟ) μπορούν πριν την εγκατάστασή τους στην έκταση και την έναρξη κατασκευής, να εκτελούν επεμβάσεις μικρής έκτασης στις θέσεις εγκατάστασης των ανεμογεννητριών ή των συνοδών του τους έργων (π.χ. υποσταθμός) για την εκτέλεση μετρήσεων για μελετητικούς σκοπούς, όπως ενδεικτικά και μη περιοριστικά γεωφυσικές έρευνες, διασκόπηση υπεδάφους, μετρήσεις αγωγιμότητας, κ.α.

Θεωρούμε ότι μπορεί με απλή εγκύκλιο να δοθεί κατάλληλη κατευθυνση στα Δασαρχεία. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να εμπλουτιστεί το περιεχόμενο της παρ. 4 του άρθρου 53 του νόμου 998/1979 ώστε να περιλάβει και την ανωτέρω δυνατότητα.

**ΣΤ]** Χρειάζεται η διευκρίνιση του ακόλουθου θέματος:

Πλέον η νομοθεσία προβλέπει ποικίλες προϋποθέσεις για τη διατήρηση της Άδειας Παραγωγής ή της Βεβαίωσης Παραγωγού, οι οποίες αν δεν τηρηθούν από τον αδειούχο φορέα συνεπάγονται την αυτοδίκαιη παύση της Άδειας Παραγωγής ή της Βεβαίωσης Παραγωγού (π.χ. μη καταβολή του τέλους διατήρησης αδειών της παρ. 1 και 6 της υποπαραγράφου Ι του άρθρου 1 του Ν. 4152/2013 ή μη τήρηση των προθεσμιών της παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 4685/2020).

Η αυτοδίκαιη παύση καταγράφεται και δημοσιεύεται σε πίνακες της ΡΑΕ. Αν και είναι προφανές ότι η παύση της Άδειας Παραγωγής ή της Βεβαίωσης Παραγωγού συμπαρασείρει και όλες τις άδειες που προϋποθέτουν την ύπαρξη Άδειας Παραγωγής ή Βεβαίωσης Παραγωγού, αυτό δεν αναφέρεται ρητά σε κάποιο νόμο<sup>1</sup>. Εμφανίζονται έτσι περιπτώσεις όπου οι δασικές αρχές δεν γνωμοδοτούν για ένα σταθμό Α.Π.Ε. όταν εκτάσεις διαφόρων συνοδών έργων του (οδοποιία πρόσβασης, έργο σύνδεσης) ή εκτάσεις που έχουν εντοπιστεί για την εκτέλεση των αντισταθμιστικών αναδασώσεων ή δασοτεχνικών έργων, επικαλύπτονται με εκτάσεις για τις οποίες κατά το παρελθόν είχε γνωμοδοτήσει η δασική αρχή ή είχε εκδοθεί ΑΕΠΟ για άλλο έργο Α.Π.Ε. του οποίου όμως η Άδεια Παραγωγής ή η Βεβαίωση Παραγωγού έχει παύσει για τους λόγους που αναφέρθηκαν.

**Θα πρέπει λοιπόν η δασική αρχή να γνωμοδοτεί για το έργο Α.Π.Ε. που διαθέτει Άδεια Παραγωγής ή Βεβαίωση Παραγωγού, όταν η Άδεια Παραγωγής ή η Βεβαίωση**

---

<sup>1</sup> Πρέπει πάντως να επισημανθεί η διάταξη της παρ.1 του άρθρου 1 του Ν.4685/2020: «Η ΑΕΠΟ έχει διάρκεια ισχύος δεκαπέντε (15) έτη, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων, βάσει των οποίων εκδόθηκε.». Βασική ερμηνεία της διάταξης είναι πως παυομένης της ισχύος της Άδειας Παραγωγής ή της Βεβαίωσης Παραγωγού, επέρχεται ουσιώδης μεταβολή των δεδομένων, βάσει των οποίων εκδόθηκε η ΑΕΠΟ του.





**Παραγωγού άλλου έργου Α.Π.Ε. έχει παύσει, χωρίς να απαιτεί προηγουμένως την ύπαρξη ιδιαίτερης πράξης ακύρωσης της ΑΕΠΟ του άλλου αυτού έργου.**

## **Ζ] Για την οδοποιία των έργων Α.Π.Ε.**

Μέχρι σήμερα, για τη διάνοιξη νέας οδοποιίας ή για τη βελτίωση υφιστάμενων δασικών οδών, ακολουθούνται οι Αποφάσεις του Υπουργείου Γεωργίας: α) 126386/1730/10.6.1966, β) 41287/2281/22.5.1973 και γ) 92833/4679/1.12.1997 για κατηγορίες δασικών οδών Α, Β, Γ και τρακτερόδρομους. Επειδή όμως, ως επί τω πλείστω, οι δασικοί δρόμοι για ΑΣΠΗΕ, διανοίγονται σε δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες περιοχές, όπου δεν υπάρχουν υφιστάμενοι οδοί, ακολουθούνται για έγκριση από τα αρμόδια δασαρχεία οι προδιαγραφές δασικών οδών Γ κατηγορίας (πλάτος καταστρώματος 4-5μ, ελάχιστη οριζοντιογραφική ακτίνα καμπυλότητας  $R_{min} = 20\mu$  και σε ελιγμούς  $R_{min} = 15\mu$ , μέγιστη κατά μήκος κλίση  $S_{max} = 12\%$  (και για μικρά μήκη μόνο κατόπιν αιτιολόγησης στο δασαρχείο  $S_{max} = 14\%$ ), πρηνή επιχωμάτων 2:3). Εφαρμόζεται επίσης η εγκύκλιος 135661/4400/16.9.2013 που επιτρέπει διαπλάτυνση δρόμων έως 5 μέτρα (εφόσον αυτό είναι απολύτως απαραίτητο για πρόσβαση αιολικών πάρκων) με την υποχρέωση αποκατάστασης μετά την λήξη εργασιών κατασκευής.

Σήμερα όμως, η τεχνολογία έχει πλέον αλλάξει σημαντικά (π.χ. τα πτερύγια από 20-25 μέτρα όταν θεσπίστηκαν οι σχετικές προδιαγραφές, είναι πλέον 60+ μέτρα και θα αυξηθούν και άλλο και έχει αυξηθεί αντίστοιχα το μέγεθος των πύργων) και με τις υφιστάμενες προδιαγραφές δασικής οδοποιίας δυσχεραίνεται ή και καθίσταται απαγορευτική η μεταφορά του εξοπλισμού των έργων στις θέσεις εγκατάστασης. Για παράδειγμα, τα πλάτη των προς έγκριση δασικών οδών πρόσβασης είναι πολύ μικρά ιδίως στις κλειστές καμπύλες όπου οι καινούριες ανεμογεννήτριες χρειάζονται πλάτη τουλάχιστον 10-15μ και τα αρμόδια δασαρχεία δεν επιτρέπουν πλάτη σε στροφή πάνω από 10μ (όπου, όπως αναφέρθηκε, τα τελευταία 5μ πρέπει να αποκαθίστανται μετά τις διελεύσεις).

Στην πραγματικότητα, θα ήταν ίσως ακριβέστερο η οδοποιία έργων Α.Π.Ε. να μην χαρακτηρίζεται ως δασική οδοποιία (που αντιμετωπίζεται κατά τα άρ. 15 και 16 του ν.998/1979), αλλά ως τμήμα του έργου Α.Π.Ε. που αδειοδοτείται. Για παράδειγμα οι πλατείες ανέγερσης συνιστούν τεχνικό έργο που αφορά στο σκοπό της εγκατάστασης και δεν απαιτούν προδιαγραφές. Ανάλογα ισχύουν και για την οδοποιία.

**Θα πρέπει λοιπόν να καθορισθεί ότι για την οδοποιία των έργων Α.Π.Ε της παρ. 3 του άρ. 53 του ν.998/1979, εφαρμόζονται αναλόγως όσα προβλέπονται στην παρ. 3 του αρ. 48 του ν.998/1979<sup>2</sup>. Συγκεκριμένα, οι διανοίξεις των επεμβάσεων επί του εδάφους (οδοί,**

<sup>2</sup> Η παράγραφος 3 του Άρθρου 48 του ν. 998/1979, αναθεωρήθηκε με το ν.4280/2014, (ΦΕΚ Α 159/8.8.2014) και κατόπιν με τον ν.4315/2014, (ΦΕΚ Α 269/24.12.2014.) και εν τέλει, διαμορφώθηκε και ισχύει ως ακολούθως:

*«Η διάνοιξη οδών για την εξυπηρέτηση εκμεταλλεύσεων, έργων και δραστηριοτήτων, οι οποίες δεν εμπίπτουν στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, επιτρέπεται διά μέσου δασών, δασικών εκτάσεων και δημοσίων εκτάσεων των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου,*



πλατείες) δεν θα πρέπει να υπάγονται στις προδιαγραφές δασικής οδοποιίας, αλλά να μελετώνται κατά τις ανάγκες του έργου με κριτήριο την ελαχιστοποίηση της περιβαλλοντικής όχλησης.

Παράλληλα, (σε αντίθεση με τα προβλεπόμενα στην εγκύκλιο 135661/4400/16.9.2013) θα πρέπει η αποκατάσταση των πρόσθετων επεμβάσεων να γίνεται «μετά το πέρας λειτουργίας του έργου και την αποξήλωση των εγκαταστάσεων» (και όχι μετά την λήξη εργασιών κατασκευής).

Όλα τα ανωτέρω προτεινόμενα είναι σε συνέπεια με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία: Με την ΥΑ170225/27.01.2014 (ΦΕΚ Β 135/27.01.2014) καθορίζονται τα περιεχόμενα του φακέλου ΜΠΕ και τίθενται οι προδιαγραφές για τα περιεχόμενα των έργων. Ειδικότερα κατά την παρ. 3 του Παραρτήματος 4.10, απαιτείται αναλυτική περιγραφή του σχεδιασμού του έργου η οποία για την οδοποιία προβλέπει κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:

- 3.1.1 τυπικές διατομές,
- 3.1.2 δυσμενείς διατομές, όσον αφορά στις διαφοροποιήσεις στο ανάγλυφο
- 3.1.3 μέτρα δράσεις και παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση επιπτώσεων που έχουν ενταχθεί στο σχεδιασμό του έργου

Στη φάση της διεξαγωγής της ΜΠΕ δηλαδή το θεσμικό πλαίσιο φροντίζει να περιγράφονται αναλυτικά τα τεχνικά χαρακτηριστικά κάθε έργου ή δραστηριότητας ώστε να αξιολογηθεί η επίπτωσή στο περιβάλλον. Παράλληλα δε, απαιτείται να οριστούν και μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων που έχουν οι παρεμβάσεις (μέρος των οποίων μέτρων είναι και η φυτοτεχνική αποκατάσταση). Σημειώνεται ότι μεταξύ των υπηρεσιών οι οποίες γνωμοδοτούν στο πλαίσιο διεξαγωγής της ΜΠΕ είναι και οι δασικές υπηρεσίες.

- Η]** 1) Οι διατάξεις του άρθρου 44 του ν. 4512/2018 υπέρ της έρευνας και εκμετάλλευσης των λατομικών ορυκτών θα πρέπει για λόγους ισοτιμίας να ισχύουν και για τις λοιπές επιτρεπτές εντός δασικών εκτάσεων επεμβάσεις. Ανάλογες διατάξεις είχαν τεθεί και για τις Α.Π.Ε. με την παρ. 2 του άρ. 19 του ν. 3377/2005 που αντικατέστησε την τότε

---

*σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους της τεχνικής και περιβαλλοντικής μελέτης αυτών, όπως προδιαγράφονται και εγκρίνονται με την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή με την υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.*

*Οι δαπάνες κατασκευής, συντήρησης, καθώς και αποζημιώσεων τούτων, βαρύνουν τους δικαιούχους. Η οδός, μετά τη διάνοιξη της αποδίδεται σε δημόσια χρήση. Όταν εκλείψει ο λόγος της επέμβασης, η οδός διατηρείται, εφόσον κριθεί από τη δασική υπηρεσία ότι ανταποκρίνεται στους όρους του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, άλλως, η καταληφθείσα υπό της οδού έκταση αναδασώνεται, με τους όρους του άρθρου 45 παράγραφος 8 του παρόντος κεφαλαίου».*

Μετά την διατύπωση της διάταξης αυτής το ν. 4315/2014 είναι σαφές ότι εκλείπει η υποχρέωση έγκρισης μελέτης οδοποιίας από την δασική αρχή καθώς και η ανάγκη τήρησης προδιαγραφών δασικής οδοποιίας κατά την υλοποίησης οδοποιίας για τα έργα που εντάσσονται στην παρ. 3 του άρ. 48 του ν.998/1979.





παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979, όπως απαλείφθηκαν σε κάποια από τις πρόσφατες τροποποιήσεις.

- 2) Να διευκρινισθεί ότι ειδικά σε περίπτωση ιδιωτικού χαρακτήρα δασικές εκτάσεις, η Έγκριση Επέμβασης θα εκδίδεται κανονικά και θα ενσωματώνεται στην ΑΕΠΟ, η δε έγγραφη συναίνεση του ιδιοκτήτη θα πρέπει να προσκομίζεται ακολούθως, πριν το πρωτόκολλο εγκατάστασης και θα αποτελεί προϋπόθεση ώστε η Έγκριση Επέμβασης να παράγει δικαίωμα χρήσης του χώρου. Προς τούτο πιθανά απαιτείται τροποποίηση τουλάχιστον του τελευταίου εδαφίου της παρ.2 άρθρου 45 του 998/1979.
- 3) Η διαπίστωση αναγνωρισμένων ιδιωτικών δικαιωμάτων επί δασικών εκτάσεων και γενικώς η απόφαση επί του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της έκτασης να μην εμπεριέχεται στη γνώμη της Δασικής αρχής επί της οποίας εκδίδεται η ΑΕΠΟ που ενσωματώνει την Έγκριση Επέμβασης, αλλά να εξετάζεται ανεξάρτητα στο πλαίσιο της Πράξης Πληροφοριακού Χαρακτήρα (ΠΠΧ). Πάντως, ο φορέας του έργου θα πρέπει να μπορεί να ζητεί από τη Δασική αρχή πληροφορίες για το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η δε σχετική γνώμη-απάντηση δεν θα πρέπει να κωλύει (ως αναφέρθηκε) τη διαδικασία ΑΕΠΟ.

## Θ] Άλλα θέματα

- 1) Να προβλεφθεί η δυνατότητα εγγραφής στο Κτηματολόγιο των Εγκρίσεων Επέμβασης – ΑΕΠΟ που έχουν μεταγραφεί. Θεωρούμε ότι στο μέλλον το Κτηματολόγιο θα έχει κεντρικό ρόλο στην κατοχύρωση δικαιώματος χρήσης γης
- 2) Να προβλεφθεί η δυνατότητα μεταβίβασης Υ/Σ & ΓΜ ΥΤ που βρίσκονται εντός δημόσιων δασικών εκτάσεων καθώς και δυνατότητα σύστασης οριζοντίου ιδιοκτησίας σε αυτές
- 3) Ειδικά για επέμβαση σε **διακατεχόμενα δάση** ή δασικές εκτάσεις για την οποία σήμερα ζητείται η γνώμη του διακατόχου, έχει παρατηρηθεί συχνά το φαινόμενο ότι η προσκόμιση αυτής της γνώμης (ακόμα και αρνητικής) είναι αδύνατη, είτε επειδή οι διακάτοχοι είναι άγνωστοι είτε επειδή ο διακάτοχος απλώς αρνείται να εκφέρει γνώμη. Θα πρέπει λοιπόν η απαίτηση να υπάρχει η γνώμη του διακατόχου να μην αποτελεί προϋπόθεση για την επέμβαση.

Εναλλακτική λύση είναι να προστεθεί στη συνέχεια του άρθρου 13 του ν.3208/2003 «Διακατεχόμενα δημόσια δάση και δημόσιες δασικές εν γένει εκτάσεις», ειδική διάταξη ως άρθρο 13Α το οποίο θα ρυθμίζει τη διαδικασία πρόσκαιρης κατάργησης των δικαιωμάτων διακατοχής χάριν της ανάπτυξης έργων Α.Π.Ε. στις αντίστοιχες δασικές εκτάσεις. Περαιτέρω, με τη προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται μέσω ιδίως της παρακατάθεσης του ανταλλάγματος σε περίπτωση άγνωστων δικαιούχων των προς κατάργηση διακατοχικών δικαιωμάτων. Κατά τα λοιπά η διαδικασία που προτείνεται ομοιάζει με ορισμένες παραλλαγές στην ήδη προβλεπόμενη του άρθρου 13 του ν. 3208/2003.